

Р-3567 1 228
Опис 1
Справа 228
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ
Тернопільської області

Архів з бідою.
Чортківського - Березанського округу ОУНР

ПАПКА

для 228

паперів

Примірник видання Самостійників
державників провону ОУНР
"Вісник української інформаційної
служби" (січень 1943р.)

Крайні дати: січень 1943р.

Кількість документів: 1.

Кількість аркушів: 16

20 р. Водянці: постійно

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ 6
Тернопільської області
Р-3567 1 228
Фнд Р-3567
Опис 1
Справа 228

СВОБОДА НАРОДАМ!

СВОБОДА ЛЮДИНІ!

За вільні національні держави поневолених
народів!

Поневолені народи, єднайтеся в боротьбі
проти імперіалістич!

ВІСНИК

Української націоналістичної
служби

Слава Україні!

Героям слава!

ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ ОСОБЛИВУ ДЕРЖАВУ!

Револуції, відбудову Української Самостійної Соборної Держави та дасть добробут, свободу і щастя всьому народові.

Постій, в січні 1943 р.

СЛАВА УКРАЇНІ! - ГЕРОЯМ СЛАВА!

Провід Організації Українських Націоналістів
Самостійників Державників.

Максим Рубан
Урядуючий Провідник.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ САМОСТІЙНИКІВ ДЕРЖАВНИКІВ.
Українські націоналісти!

Друга Івана Клімова-Легенди, б. члена Проводу Організації Українських Націоналістів Самостійників Державників і крайового Провідника Західних і Північно-Західних Українських Земель, немає між живими. Закатований зварювачами та дурками провінціалістичного німецького Гестапо, він згинув ні одним словом не зрадивши тайни організації.

"Не слухай ні слова" - цією постановою, прийнятою Ним ще на волі, кинув гордий виклик ворогові і смерті та виконав обов'язок члена Організації.

Життя друга Назариди - це життя одного з Провідників Укр. Револуції, який востанок, без розги віддав себе на службу нації та боротьбі за її визволення, за відбудову Укр. Самостійної Держави.

Незломний характер, фанатик Ідеї, невтомний борець-організатор, дисциплінований Воїн Револуції - це його прикмети.

Друзе Легендо!

Твоя смерть рівна смерті безсмертних лицарів Укр. Нації Дмитра Байди-Вишневецького і Дмитра Давидовича, та лишить в пам'яті покоління, як символ гордості і незломної та непереможної сили духа укр. воїна-революціонера. Твоя жорстоко завдана Тобі смерть, кличе нас до помсти і її ми сповнимо.

Члени Організації!

Життя і героїчна смерть Вашого Друга і Провідника хай буде взірцем для всіх тих, до в боротьбі попадуть в руки ворога.

На жертовній його життя кривавіть свою постанову й присягу не зійти зі шляху революційної боротьби з окупантами і довести її до рішального переможного бою за аавобуття Укр. Самостійної Соборної Держави. Його незломний дух хай веде нас у дальній боротьбі за Вашу Ідею в глибокій відданості й вірності Українській Нації та Револуції.

м. Постою, в січні 1943.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Максим Рубан
Урядуючий Провідник
Організації Українських Націоналістів Самостійників Державників.

ВІДЗВА ДО ПРИГНОБЛЕНИХ НАРОДІВ СХОДУ.

Пригноблені народи Сходу Європи!

Білоруси, молдавани, литовці, латвійці, естонці, поляки, народи Кавказу і середньої Азії!

Наша земля, наші багатства, наші народи стали об'єктом жорстокої і нечужованої боротьби московського і німецького імперіялізмів. Іде боротьба за чие ямо і на чий шлях, хто буде рачувати над нами безрездільно і безощадно.

ЗІ СЛОВА УРЯДУЮЧОГО ПРОВІДНИЧА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ
САМОСТІЙНИКІВ ДЕРЖАВНИКІВ на 1 квітня 1943.

Друзям - революціонерам, членам ОУНОД і всім українським самостійникам і борцям, що в тяжкій нерівній боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу, в обороні прав українського народу на його самостійне й незалежне життя, - згинули в тюрмах, концераційних таборах, розстріляні чи помордовані нелюдськими тортурами, або виспаженням з рук німецького окупанта, - що терором, грабунком і насильям намагається знищити український нарід на його пращідівській крові і ротом здохнутої землі, - всім, що згинули а не зрадили Ідеї і Організації - віддаємо сьогодні глибокий пвлін, а їх життя, змагання, жертву й героїзм ставимо як взірєць для всіх сучасних і майбутніх борців та як священне зобовязання дальшої боротьби за Укр. Державу та помсти за їхні тортури і смерть.

Провідникові ОУНОД, З. Вандері і Голові Укр. Держ. Правління Я. Стецькові та всім друзям членам і не членам ОУНОД, українським самостійникам, що зараз перебувають в німецьких та більшовцьких тюрмах і в концераційних таборах, шлемо гарячий революційний привіт з побажання витримати важкі тюремні дні й знущання та запевнення нашої незломної волі боротися аж до певної перемоги Укр. Національної Революції та відрядови Укр. Самостійної Соборної Держави.

Українським Родинам, що на шляху визвольної боротьби укр. народу страшили своїх батьків, мужів, синів та дочок і віддали цим для України все, що найдорожчого вони мали, висловлюємо щире співчуття з приводу їх мучени та зачисляємо до перших героїв Української Держави.

Українським Матерям, що благословили своїх дітей на трудну визвольну боротьбу та з великим болем, але гідно прийняли жертву їх життя, висловлюємо глибоке признання та ставимо як зразок Укр. Матері - патріотки.

Всьому укр. народові, селянам, робітникам і інтелігентам на всіх землях України і поза нею, що сьогодні живуть серед воєнних умов, засуджені на знущання і експлуатацію окупантів та виснажливі примусозі праці у таборах полонених, або в лавах окупаційних армій мувєні боротись за ворожу справу, - бажаємо переможно витримати теперішній стан та кличемо до спільної рев. боротьби проти заїзників в імя Укр. Самостійної Соборної Держави.

Членам ОУНОД, що на наш наказ пішли і б'ються на різних, найбільш загрожених стійках революційно-визвольної боротьби укр. народу і всім безіменним борцям-самостійникам по цей і по той бік фронту, - окладаємо признання за їхню дотеперішню повну посвяту і відданість роботі, шлемо побажання віри, незломности, завзяття і успіхів у дальній роботі та остаточної перемоги в боротьбі за нашу Ідею.

Передаємо наш революційний привіт всім тим народам, що в теперішній момент ведуть визв. боротьбу проти заїзників за свої національні держави.

Закликаємо їхні поневолені народи, зокрема народи Сходу Європи, стати до визвольної боротьби проти німецької і моск.-більшовицьких окупантів під гаслом свободи народам і людині в імя своїх самостійних нац. держав.

Засуджуємо зрадників укр. народу і укр. визвольної боротьби, що стали на службу окупантів і помагають їм поневолевати Україну, всіх тих поцейбічних політичних спекулянтів і "рождів" платних дорадників нім. окупантів згід стягу різномродних комітетів, редакторів німецьких газет на укр. мові, зрадників фольксдойчів і райхсдойчів, дельмагерів при поліції, або прямо агентів і провокаторів, та увесь чужонаціональний елемент на Україні, що вислугується перед окупантами, а також всіх т. зв. керівників укр. народу, народніх комісарів УССР і других наемників Кремля по той бік фронту. Скріпленою чуйністю мусить зустрінути укр. нарід в теперішній момент усі запродавців і зрадників, а в пригожий час каравча рука укр. народної спр. ведливости дасть відповідь на їх злочин.

У глибокій вірі у перемогу нашої Ідеї закликаємо, що з вибраного шляху революційно визвольної боротьби не зійдемо і не уступимо, та що випровадимо укр. нарід до рішачючого бою, що принесе перемогу Укр. Національній

Здійснюючи свою мрію гартвання народів Сходу в невольників-рабів, московські і німецькі імперіялісти хочуть розв'язати охідне питання без нашої участі, ніби нас, як політичної сили взагалі не має на світі.

Народи Сходу Європи, Кавказу і Середньої Азії!

Наша доля в наших руках. Нас сто мільонів, наша спільна територія і багатства більші за багатства і територію імперіялістичних хижаків, наша спільна сила більша за німецьку, більша за московську.

Бракує нам одного - єдності й координації дій. Бракує нам спілки, але спілки справжньої, спілки рівних народів з рівними, спілки, якаб гарантувала самостійність і незалежність наших народів та оборону їх від спільного ворога.

Народи Сходу Європи і Середньої Азії!

Укр. Нація, як найбільша, наймогутніша на Сході Європи, заповняє і гарантує всім народам рівність і справедливість, бо сама зазнала доволі кривд і приниження в історії. Укр. нація високо цінить волю і знає її цінну для кожного народу. Укр. знесиленої 2-ох річним панування червоної Москви, але не збитий. Він міцно тримає прапор боротьби за свою самостійність, за свою державність, за розвиток укр. нації, що твердо і впевнено іде по шляху боротьби проти московської та німецької деспотії, що понижують не лише волю народів, але й людям. Укр. Нарід твердо вірить, що під прапором ОУНС керованою С.Бандерою, він переможе.

Укр. нарід знає, що однакова доля нависла над народами Сходу Європи, Кавказу й Середньої Азії, тому закликає всі стами на шлях боротьби за свою долю, державність і незалежність, але стати спільно, бо боротьба тяжка і непосильна для невеликих народів, бо без визволення всіх пригноблених народів, аж до найменшого, не може бути справжнього ладу і спокою в Європі.

Укр. нарід закликає всі пригноблені народи Європи і Середньої Азії до координації дій, до утворення тісних зв'язків і співпраці самостійницьких організацій у боротьбі за визволення, щоб не втрачати дорогого часу і щоб не стати когось зброєю в руках ворога, чи другого поневоловача і не перешкодити другим народам у боротьбі за своє визволення, бо визволення кожного пригнобленого народу є нашим девізом.

Воля народів, воля людям!
Хай живе одностайна дружба народів Сходу Європи з українським народом!
Хай живе солідарність народів Сходу Європи у боротьбі за їх самостійність.
Хай живуть вільні національні держави Сходу Європи!

Перетворимо імперіялістичну війну на національно-визвольну.

Слава Україні! Слава героєм воєнним народам Сходу Європи!

ВІДПОВІДІ І СХІДНІ УКРАЇНСЬКІ ЕМЦІ.

Огляд життя на передовій 1942 і 1943 р.

Всі звідошення з усіх областей і теренів ПдУЗ /Дніпропетровськ, Нікополь, Кривий Ріг, Кіровоград, Миколаїв, Донець і т.п./ дають яскравий образ кольоніальної та екстермінаційної політики німців у відношенні до українського народу. В кожній ділянці життя німці виступають так, щоб до краю виснажити, обезбачити і залушувати місцеве населення, а щонайважливіше - вбити в ньому всякий найменший просям самостійницької думки.

літний сезон примушували до сільськогосподарських робіт. На зиму школи не були забезпечені паливом. Тому їх на зиму закрили. Про забезпечення шкільними підручниками і підручниками не приходилося й говорити. Програм навчання теж не має. Багато учнів не має не то в що взутися, але навіть одягу.

На церковно-релігійному відтинку все ще вельми невідрадні відносини. Московський патріархат і Геданію в т.зв. автономній "славянській церкві", намагаються використати церковний відтинок виключно для себе. Для досягнення цієї цілі не використовують в засобах. Вони ведуть скажену боротьбу проти укр. автокефальної Церкви і її свідомих керівників-духовенства. Москвини звуть укр. автокефальних священників "самосвятами". Особливо загострилася ця боротьба в Дніпропетровську, де укр. автокефальним єпископом є Геданій, що зєднав собі все укр. громадянство. Проти єп. Геданія москвини спровадили собі свого єпископа Дімітрія. На початку вересня 1942 р. кацапи на спільку з геданієм відмінували й зруйнували укр. собор в Дніпропетровську.

Українці почали нарешті розуміти, що боротьба за власну автокефальну церкву це один з важких відтинків боротьби за національну справу, тому щораз більше втягаються в цю боротьбу. Але релігійний дух народу залишає ще багато до побажання. Назагал старше покоління, релігійніше, молось переважно що не визнає Бога. Так само загал робітництва все ще байдуже ставиться до справ релігії. Багато священників, особливо москвини, своєю поведінкою відтрусують людей від церкви. Серед них є німецькі сексоти. Самі німці підтримують різні сенти, зокрема баптистів, які гонять "віру" непротивлення злу й насильству.

Всюди урядовою мовою є мова німецька. Розговорно мовою по урядах і на вулиці є мова московська. З укр. допоміжних управ щораз більше усувають свідомий укр. елемент. Московські білогвардійці, що працюють в різних напрямках були на південні і східні землі України, поставили щораз нахабніше, намагаючись взяти зовсім під ноги укр. нарід. Німці йдуть їм з усього на руку. М.ін. москвини зовсім опанували сітку пароплавства /дитячі садки/ в Дніпропетровській області. Характеристична є поведінка московських білогвардійців проти укр. самостійників. Нпр. у Кривому Розі вони так агітують: "Якби не укр. самостійники, то німці сюди не прийшли б. Самостійники спровадили німців на те, щоби нарід бідував"... Білогвардійські настрої дуже підсилює "Нове Слово" надсилане мавсово в Бердичів. Нпр. до Кам'янського приходило 100 примірників. В останньому часі в Дніпропетровську заборонено розповсюджувати "Нове Слово".

В допоміжній поліції, або т.зв. "Укр. Службі Порядку", служать подекуди /в т.зв. Кіровограді/ майже виключно москвини. Всі вони носять сикульні погляди. Серед них є й комуністи. Вони своєю брутальною поведінкою на службі в німців хочуть свідомо викликати в населенні переконання, що такі більшовики краді. В Кам'янському є біля 400 поліцистів українців і 50 німців. На район припадає 40-80 поліцистів українців невисока. 5-10 німців. Національна свідомість серед поліцистів українців невисока. Якщо на початку був серед укр. поліції свідомий укр. елемент, то його пізніше усунуто. Моральний стан теж не високий. Поліцисти по селах страшенно занепадають. Дуже низька національна свідомість подекуди /Кіровоград/ в т.зв. шуцманшафт-батальйонах, де є до 70% українців. Тут також сильні впливи комунізму. До шуцманшафту нарочно приймають злочинський елемент, що за рахунок грабунку населення вірно служать німцям. Також серед т.зв. "слідчих" буває найгірша наволоч, жуліки і спекулянти ще з радянських часів.

Сильні в найдегуманітніших явах у житті укр. народу є насильне вивоження людей на примусові роботи до Німеччини. На всі області, райони й місця вивозять тисячі українські трудові контингенти. Нпр. Миколаївщина мала дати 20 тисяч осіб на окремі райони, а припадало по 500-1000 людей. Наод ставиться до них як до скотів на огорожі рабства. На місце явки /біржа праці/ майже ніхто не виходить, через те німці влаштовують на людей лови по вулицях і хатах, де ослас улаштують з розміром укр. поліцистів. Люди, особливо молоді, сподіваються де можуть. Молодь погрожує, що піде в партизани. Німці мотяться в свої селі, що арештують батьків утікачів /Нпр. Кам'янське -

420 батьків/, штрафують—/по 5000 крб./, накладають збірну відповідальність на села. Та це мало помагає. Зловлені люди тікають з потягів з-під конвою і криються по селах. "Рабами гинути в Німеччині ніколи не будемо", кажуть вони. Живим відотрашувачим прикладом є поворотці з Німеччини. Це самі нездібні вже до життя каліки і хворі на туберкульозу і цингу /нпр. дівчата з Донбасу, що вернулись з рибних заводів аж з Норвегії/.

Дальшим засобом нищення укр. людности є примусові вивезення в я. 19/IX.1942 всі укр. жителі острова Хортиці, колишнього осідку Запорізької Січі, дістали від габітскомісара наказ до двох днів переїхати в другий район. Виселенці мусіли залишити майже все своє майно. На острові остали тільки фольксдойчі. Безнадійне є рівнож положення евакуованих до Дніпропетровська людей зі Сталінграду, Вороніжжу, Севастополя і з-під Кавказу. Багато з них гине з хворіб і голоду. Німці переселили в Нікопільщину багато селян з Житомирщини. З дому не дозволили їм нічого взяти. Чимало укр. дітей згинуло в дорозі або вже на місці з голоду та незабезпечення. Переселенці мусіли працювати за марну плату по колгоспах. Місцеве укр. населення співчуває їм і радо допомагає.

Увесь цей нестерпний гніт, всі знущання і насильства німецьких окупантів над укр. народом є дуже дошкульною але успішною школою "політграмоти" для всіх шарів укр. суспільности. І селяни і робітники і інтелігенція нарешті зрозуміли безвиглядність і безглузда орієнтація на врятування чужого "визволителя". Німців усі без винятку зненавиділи на смерть. В народі клокотить гнів, обурення та бажання боротьби і пієти.

С е л я н и вже не думають виключно про землю, про власну десятину з чужого благословення, але про вигнання з цілої України зайд-чужинців. Своім заклятим ворогом уважають вони вже не тільки німців, але й більшовиків-москвинів. Між людьми говориться: "Яка різниця між більшовиком а німцем?" — Відповідь: "Така сама як між холерою і джумом". — Старші селяни, що пам'ятають Визвольні Змагання 1917-22 рр., говорять: "Повториться 1918 рік, будемо їх гнати з України". Хоч советську колгоспну систему тепер загально вважають кращою за німецьку, то проте ніхто з укр. селян не бажає собі повороту більшовиків. Розглядаючись за рятунком і застановляючись над виходом нестерпного положення, укр. селяни все більше прислухаться до голосу укр. самостійників про необхідність здобуття силою незалежної Укр. Держави. З думкою про цю необхідність укр. село зживається щораз більше. На укр. самостійників глядять уже як на єдиних спасителів і організаторів. В парі з тим множаться активні виступи укр. селян проти гнобителів. Населення вже не тільки пасивно ухляється від виконання безоглядних німецьких домагань, але рветься до збройної боротьби — в рядах у к р а ї н с ь к и х /не червоних/ повстанців. В повстанці йде молодь присуджена на загибель у Німеччину, в повстанці переходять примусові переселенці. З Нікопільщини нпр. повідомляють, що багато переселенців /мужчин/ повертаються в Житомирщину, заявляючи відверто: "Становиле нестерпне і ми йдемо в укр. повстанці". — При насильному забиранні хліба по деяких селах /нпр. Врошиловка в Донбасі/ доходило до сутичок з німцями. Зацікавлення політичною боротьбою дуже сильно зросло. Наплив робітників і інтелігенції на села видатно причиняється до політичного закривізування села і до окріплення національної солідарности. Донощитво і в місті і на селі зменшилося.

Нездібні настрої сгортають і р о б і т н и ц т в о. Але в його рядах є доволі високій відсоток москалів, згідно змосковщеного елемента. До речі — розговірною мовою укр. робітництва є мова московська. Робітники-москвини очевидно, бажають собі повороту більшовиків. Але більшість укр. робітництва є безумовно вороже наставлена і до німців і до більшовиків. Національна свідомість серед робітництва росте доволі швидко. Короткі, яскраві кличі націоналістичної пропаганди сприймають робітники зі все зростаючим довірям, і надією. Робітництво, це найкращий революційний матеріал, це багатонадійний бойовий, рішучий і здисциплінований елемент, тільки покищо ще не організований як слід. Робітнича еліта /сивоусі кадравики/ нарікають на роз'єднаність, невгуртованість, журяться, що не має ні профспілок ні взагалі якоїсь організації. А сила робітництва якраз

в його згуртованості і солідарності. Тепер воно починає вірити, що єдиний порятунком для нього, як і для цілої нації, в рядах укр. самостійників і в організованій боротьбі за укр. державу. Незвідомим освідомлюють у цьому, очевидно мимоволі, самі німці. Нпр. в Миколазві на одному заводі, налякав німець, побачивши як один робітник майстрував собі в обідню перерву трезуб, накинувся на нього з лайкою і бійкою, кричучи: "Ти хочеш України? Ти націоналіст? Ти хочеш Бандеру?" До речі, робітник до того часу небагато знав про Бандеру і про значіння Трзуба... - До укр. самостійників робітництво ставиться з неприхованими симпатіями. Коли в Каміньському у деяких містах заводів появилася самостійницькі листівки, робітники зустріли цей факт з великим захопленням. Робітники не хочуть теж більше зносити насильно побоїв німецьких наглядців. Коли в Комсомольську німці почли бити шахтарів, ті не остали довгими. Це повторилося кілька разів і врешті німці перестали знущатися над шахтарями.

І н т е л і г е н ц і я, фахова інтелігенція в більшості не працює по своїм спеціальностям, тільки на чорній роботі. Інтелігенська молодь переживає своє психічне переродження, вона починає розуміти вагу національної справи, а в парі з тим і потребу будови незалежної Укр. Держави. Тільки ще не завжди знає, як до того братися. Студентська молодь у школах Дніпропетровська вимогла між іншим від учителів викладання на укр. мові. В Транспортному Інституті в половині грудня 1942 р. один студент кликнув до учителя фізики: "Іване Івановичу, читайте нам, будь ласка, українською мовою! Не забувайте, що ми українці і в Україні. Вже найвищий час повертати нам до своєї рідної мови!" Всі українці студенти гучно заплескали в долоні та загукали: "Вірно, вірно!". Тепер уже всі учелі в Транспортному Інституті та в Медичному Технікумі читають лекції по українськи. Початкове захоплення інтелігенції німцями /"Ах, яка культура! Ах, яка інтелігенція!" / давно розвіялось як дим. "Культуру" вони побачили майже і в мімікритеті, нахальності, дурниці, а "інтелігенція" відчували на власній шкірі в формі магичних "25-сукіє" і лизація. Здорова часівна інтелігенція відвертає вляхи до власної нації і звиває їх.

В зв'язку з великими невдачками на фронті і пропагандою більшовицького радія почали відживати про більшовицькі настрої. Програми німецького брутальності населення мрії про помсту над німецькими просвітцями, хоча й під командою більшовиків. Комуністичні ячейки повилзли своєю анцію. Річовини жовтневої революції святкувало ще доволі багато робітників /Каміньське/. В Нікополі комуністи розліпили з тої нагоди кілька листівок і один плакат. У відповідь на це німці перевели масові розстріли людей. Комуністи ведуть шептану пропаганду, а також висують свої кличі на мурах: "Долой фашистких псов! Долой націоналістов! і т.п." Появляються теж портрети Сталіна. Але це радше стихійні вияви, організаційно більшовики слабкі.

На залізничних тралляють часами саботажі. Нпр. 7/XI. 1942. біля Запоріжжя хтось розібрав рейки і поїзд з зерном розбився, при чому згинуло двох німців і трьох українців. Тоді німці схопили з найближчого села /Баблаино/ 70 людей і розстріляли. З одного колгоспу біля Каміньська втекло 300 полонених. За те німці розстріляли всіх тих поліцистів, що їх сторожили.

В листопаді і грудні 1942 р. німці перевели масові арештування серед українців під закидом участі в самостійницькій боротьбі. Нпр. в районі Камінька арештовано 273 укр. селян і робітників, в Маріупільщині 500, між ними багато залізничників. М.ін. арештовано під тим же замітом редактора "Маріупільської газети" Миколу Стасюка, б. члена Центральної Ради і міністра У.Н.Р. до речі, крайного угодовця. Його мали розстріляти. Арештовано також голову "Просвіти" Іріє. Арештований в Запоріжчині під замітом підготовки повстання інж. Михайлів, підрівав собі в тюрмі жили. Слід згадати, що на чолі слідчого відділу при гештапо в Маріуполі стоїть бувший комуніст /мабуть жид/ Бердичевський, який добув собі велике довіря у німців, розстрілами укр. самостійників. В окрузі Олександрівка призначене в кожному селі по 5 закладників. Поліція дістала наказ виготовити списки комуністів і самостійників.

Вільш або менш масові арешти укр. націоналістів-самостійників відбулися теж у Харкові, Полтаві, Вінниці. Арештованих часто обіцяють випустити на волю під умовою, що видадуть їм "запасників".

Хікто вже сьогодні не вірить у перемогу німців. Причиною того загальноного переконання про остаточну програму німців є не так думка про силу союзів, як радше безліч проявів пера ольш зростаючої деморалізації і самих німців. Серед них поширене хабарництво. Між високими посадами "достоїнствами", буває, вибухають скандальні спори на тлі фактної. Серед німецьких солдатів зростає дезерція. Вішнькова жандармерія ходить днем і нічю по кастирах і шукає дезертирів. На залізничних станціях часто можна бачити арештованих і зашуканих німецьких воєнк-дезертирів. В допомогі, що на фронті німецькі солдати здаються добровільно в більшовицькій волон. Серед німців говориться також багато про терор в процесі гітлерівської партії. Бувають часті випадки самогубств серед команд і старшин. Всюди помічається тертя між вермахтом і цивільною владою. А скроплюється все на українцях... Ранені по лікарнях /а їх сильно віддають на "проукиний гніт" австрійці, які при кожній нагоді віддають свої права на самостійність. В усіх німців зростає недовіра до українців і страх перед ними. Завдання укр. допоміжної поліції в районах зводиться в більшості до охорони німців. Але й укр. поліції вже не довіряють.

Під кінець 1942 р. почали німці масово вербувати охотників до "Верхшунцполіцай" /Нпр. Півка 1000 чоловік/, до німецької армії і до "Укр. Добровольчої Армії". Полонених включають до армії, не питаючи навіть про їх згоду. Платня: 6 крб. для нежонатого і 18 крб. для жонатого /денно/. Проте охочих не має. Однострої цієї "Укр. Армії" німецькі, без іронії, з синьожовтим цитиком на правому рамені. Похідний марш "Катюша" також будманів почала насильно висилати на фронт заприймавши їх на вірність Гітлерові. В зв'язку з цим буває чимало випадків дезертирства.

ЗАХІДНІ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

Огляд відносин під кінець зими 1943 р.

Видчавилі чинічно брутальні форми і методи німецької колоніальної винищувачої політики, зокрема в соціально-економічній площині тривають з неогамованою злітністю далі. За всіма ознаками континентальної акції та масовими вивозами на примусове вигнання, німці пішли на дальні акції насилья. Безнастанні грабежі, напади на села, ловля людей, побой, викрадення, — ось картина сучасних відносин на ЗУЗ. Мняються випадки конфіскації не тільки людей, але й усього майна. Нпр. в Станіславівщині за два місяці сконфісковано 152 господарства. Скрізь переводиться консеквентна підготовка до ліквідації малоземельних господарств.

У випаді масових об'яв переведених у небувало диких формах скрізь по містах у другій половині січня 1943 р., вивезено знову тисячі українців на каторжні роботи до Німеччини. У Львові тільки у одній області захоплено 900 українців. З Станіславівської області вивезене в січні понад 15000 людей. Від трох волостей Підляшччини завадали німці 1000 робітників. В Рогатинщині поліція ловила людей підчас Воскресяття, а в Тернопільщині підчас встав і восіль по селах. В ніч на 28 лютого 1943 р. німецька і українська поліція перевели формальну облогу села Настасів і забрали около 100 людей до Німеччини. В Чортківщині були випадки конфіскації майна тих осіб, що не ставилися до уряду праці. На Холмщині і Підляшші вже давно забрали в німецький ясир укр. шкільну молоддь. В Сокалі підчас ловлі людей німецькі дубатуси вбили двоє укр. гімназистів, а багато збили до крові. Сильну пропагандизну акцію за виїздом до Німеччини переведено у Львівщині, в окр. Кам'янка Струмилева і в інших.

Характеристично, що 7 членів Польського-Допомогового Комітету з Кам'янки відмовилися від співпраці з німцями у вербуванні людей на роботи до Німеччини, та за це вилучили в зарплату. Натомість т.зв. у к р а ї н с ь к і к о м і т е т и в о с ц і л о з а б у р я д и л и с ь до акції вербування людських контингентів, так як перед тим допомагали німцям у стяганні контингентів збіжжів.

В тому часі /друга половина січня/ переведено скрізь масові арештування укр. елементу, в більшості інтелігенського. Нпр. в Косівщині арештовано 43 українців, в Хотині 65, в Снятинщині около 200. Більш або менш масові арешти були у Бібреччині, Сокальщині, Тересовельщині, Бережанах і т.п. Незалежно від того проходить винищення т.зв. "асоціальних елементів" /комунізм, спекулянти, ноторичні злодії/. Але під цю покришкою німецька червоніка винищує в багатьох випадках знову ж таки вартісних і чесних суспільних діячів. В терені йдуть крім того сильні розшуки за людьми, які в липні-1941 р. були при Укр. Міліції. Зокрема пильно шукають за учасниками розстрілів конфідентів і польських діячів. Далі гештапо вимагає звільнення всіх б. політ. в'язнів з часів Польщі і большевії. Все це називається поборюванням "Бандерабевегунг". Прозміну в "приятних" настроях німців до укр. елементу свідчить м.ін. факт відібрання крісів від укр. поліції на терені цілої Тернопільської округи. Подекуди їм видали замість крісів маєзери.

Мають німці ще й інші способи "вичісування" укр. молодняку. На початку лютого переведено грабувочну кампанію до "Ваффен СС" в Станіславській окрузі забрано до СС-ів під загрозою репресії 400 юнаків у віці 17-25 літ. Великого шуму наробив рівно ж набір до "Бавдінсту" трьох укр. річників.

Скрізь в терені гештапо намагається чимшвидше зорганізувати сітку своїх конфідентів, і то сітку розвіду: одну з поляків до поборювання українців, другу з українців до поборювання поляків. До тої підлої роботи ангажують в більшості злодійський елемент.

Контроль в осязі життя скрізь загострено, особливо по містах і заліз. станціях. Показує напр. Подгаччина/ німецька жандармерія повнить нічну варку по містах. На побіт контролюють листи. По ресторанах, базарах і т.п. крутаються, більше як перед тим, підозрілі люди-провокатори.

На Холмщині і Підляшші переводиться жорстока акція виселювання людности з їх прахидівських осель. В Замості зроблено осередок виселення одинадцяти збірних волостей. З Замостенської округи німці хочуть зробити перлу взірцеву східну німецьку колонію. Замостя мають перейменувати на "Гіммелштадт" Поляків з Грубешівщини забирають частинно до Німеччини /молодь/, а частинно /старших/ до таборів. Дітей вивезли частинно до Лодзі /"Ліцманштадт"/, а частинно до Львова, де їх продавали за гроші. На опорожнені польські села переселяють українські родини. Поляки утікають масово в ліси, де творять грізні п а р т и з а н с ь к і б а н д и. Ці банди дошкулують не так німецькому окупантові, як укр. людности. Вони грабують і тероризують українські села, а в останньому часі почали систематично вбивати виначніших укр. громадянських діячів. Укр. громадяне, до їх німці примушують до вивоження дерева з лісів Білгорайщини, часто повертаються домі без коней, обдерті, а то й побиті польськими партизанами. У відплату за діяльність партизан, німці, як звичайно приміняють жорстокі репресії до спокійної укр. людности, арештуючи і розстрілюючи масово в нісому невинних селян. На Холмщині і Підляшші не має вже ні одного села, де не було б кільканадцять чи кількадесять невинних жертв німецької "суворой справедливости". В Любачівщині гештапівці розстріляли в прияві маси народу 45 молодих українців з сіл Любича і Любича Королівська за те, що хтось спалив шолу в Белзачькому лягрі. Німецький терор і сваволя не мають меж.

Ціла та область жеминуче загрожує крахом і провалом на відтинку сілського господарства. Вона несе українському селу цілковите ожебраченнє і руїну. Причара голоду знову нависла над укр. селом. Це зокрема відноситься до Підкарпаття. На тлі харчових відносин видаються вже пошеві,

ПІВНІЧНО - ЗАХІДНІ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

Огляд відносин на переломі 1942 і 1943 р.

ПЗУЗ /Волинь, Полісся/ переживають тепер справжнє пекло. Божевільному лютуванню окупантів немає меж. Многі тисячі неповинно розстріляних та закатованих українців, тисячі пограбованих і спалених господарств, - цілих сіл, великих цвітучих сіл та хуторів, - оце жахливий біляно політики німецьких "визволителів" за короткий час від вересня 1942 року до березня 1943 року.

"Формальною" причиною цих нечуваних репресій є здогадні звязки населення з червоними партизанами, згд. пасивні спротив населення при вивоженні до Німеччини. Але на ділі йде тут про примусове фізичне винищення укр. народу та про цілковите граблення укр. людности з усіх оwoчів її праці. До цієї цілі служить також м.ін. примусове висилування цілих сіл та перекидання людности у віддалені райони.

В Останньому часі німецькі окупанти позразнені катастрофічними невдачами на фронті, ще зміцнили терор і впрсадили ще сильніші загострення і контроль. На цілу Волинь і Полісся розіслали вони хмари своїх агентів, перебраних за прошаків, полонених, полідуків, спекул'антів, партизан. До кожної станиці шуцманшафту СД призначило 5-10 своїх цивільних агентів. Всі ці секоти є справжнім пострахом населення. Їх завданням - провокувати людей. На донос такого людя, німці без сладства розстрілюють Богу духа винних людей з цілою родиною. Особливо "вмало" послуговується провокацією для нищення українців комісар Кріво з Рівного Грушецькі, знаний ще з польських часів кат. Відповідальність за палість залізничних шляхів німці складають на всі поблиські села. Далі німці видали наказ списати всіх б. політв'язнів з польських і советських часів. Деяких політв'язнів німці звільняють з тюрми після підписання ними такої декларації: "Зобов'язуюсь на далі співпрацювати з нім. урядом і не шкодити йому... та доносити на польських та українських націоналістів і комуністів" Всім службовцям, а передусім учителям заборонено порушатись в терені під загрозою важких кар, до розстрілу включно. Поведено список всіх тих, що прибули на терен гебітскомісаряту по 1939 р. - По всіх районах доручено викопати ями. Стероризувано населення пояснює це собі як приготування до дальших масових розстрілів. В місяці лютому 1943 р. німці почали приміювати новий засіб терору в відношенні до населення. Як тільки стрінуть когонебудь з молодих людей на гостинці, мовби в білий день, стріляють без жодної процедури.

Б о л ь ш е в и ц ь к і п а р т и з а н и - це друга язва укр. села. Вони грасують на терені ПЗУЗ ще від осені 1941 р. В їх рядах є в більшості москвини, поляки, жиди. Їх домкою є глибокі ліси і багна. Там є справжня їх республіка. бо німці туди не заходять. В добре зоружених бандах по 50-70 чоловік у мадярських або нім. одностроях, партизани нападають на села, граблять людей, виконують акти саботажу, зривають поїзди, мости, підрізують телефонні стовпи, нападають на районні осередки і державні господарства, підкалюють статки збіжжя, вбивають німців, поліцистів, службовців, конфідентів, тероризують населення. Жертвою їх терору падають також свідки і укр. культурно-освітні установи. Про "політичне" обличчя більшовицьких партизан свідчать м.ін. такі написи по лісах: "Загибель гитлеризмови и України!" Ніякого опертя, ніякого органічного звязку з укр. населенням червоні партизани не мають. Слід згадати, що сьогодні в лісах криється чимало злочинницького й асоціального елементу.

Німці влаштовують на партизан облави, бои помічі шуцманів, гайових і "козаків". Самі тримаються з заду. Доходять до поважних боїв. В січні ц. р. партизани почали вже нападати на містечка, а то й міста /Льдвиполь, Карець, Славечне/. Під Славечним відбувся малькаценний бій. Гріпа партизан налічувала 2000 чоловік. В бою брала участь з обох сторін артилерія. Щойно німецькі літаки вирішили бій.

На загал німці рідко коли ловлять і розстрілюють справжніх партизан чи їх спільників /у більшості поляків/. Найчастіше мстяться на укр. населенню. Це й є метю червоних партизан.

Від одного члена добірної німецької військової частини на східному фронті ми дістали низку чезвичайно цікавих інформацій, які м.ін. кидають яскраве світло на справді божевільні пляни німецьких керівників відносно цілого світа взагалі, а укр. народу зокрема. Нижче подаємо суттєві думки нашого інформатора.

Ред. "І. В"

- Про характеристики середовища не багато врийдеться говорити. Перебув я з німцями вже більше року. Довгі, предс-гі місяці перележали ми у спільних великих бункрах. Тут душу людини мож-на було пізнати до самого дна. І ось тут, серед цієї вибраної частини, серед цього, здавалосьби, найкращого цвіту молодих, здорових, інтелігентних людей з цілої Німеччини, переконався я, що ми досі зовсім не знали цього народу. Усі наші уявлення про високу культуру Німеччинк, увесь зовнішній блиск їхньої цивілізації, це лиш позірний блиск, за яким криється дика первісна душа та пробасть розкладу. Протягом довгих місяців не чув я між тими вибраними інтелігентськими людьми ні разу якоїсь культурної, інтелігентної розмови, якихось вищих поривів чи думок. Як день, так ніч провели ці "вибрані" цілий рік на пустих, бездушних розмовах про їдженія, паття, шинки, картини і т.п. Вони, здавалось, лиш цілий день їдять і про їдженія творять. І так день за днем, місяць за місяцем, у безоконечність. Тяжко було додуматись у тій атмосфері сліду людської душі. Всі здобутки цивілізаційної людської культури, увесь образ людини тинє в цьому сере-довидді й перед очима стає страшна, бездумна і бездушна манажерлива пот-вора, яка зі всіх здобутків людської культури заховала і використала лиш одну чистомеханічну сторінку техніки, щоб з неї зробити жахливе зна-ряддя нищення всего, що їй стає на дорозі. Шляхотних исчувань і поривів, чи самостійної думки не завважив я між ними ніколи. Вони думають тільки на команду, механічними категоріями. Це "думання на команду" відбувається так, що 2 рази на тиждень, а часом і частіше, чи рідше, залежно від війсь-кових дій, виводять кожний відділ на політичну гутірку. Тоді переходить відповідно вишколений старшина й говорить про військове й політичне ро-зложення, про різні події, а найбільше про їхні пляни на майбутнє і про обовязки СС-ів в звязку з тим. Головні думки тих викладів, найчастіше такі:

Ми, германи, творимо вищу і провідну расу, яка відзначається войовни-чими, організаторськими й винахідливими здібностями та є покликана до цього, щоб панувати над світом. Усю новітню історію і людську культуру створили германи. Христос, носій великої християнської революції був германцем, сином римського сотника Пантери, полоненого германина. Для жиди звели християнізм на нідо. Славна грецька історія і культура - це ствір германського племені греків, яке прийшло з півночі, підбило міс-цеве населення Гельотів, зробили його своїми невільниками й панувало та створило цю великанську культуру. Коли ж опісля злучилось з Гельотами - пропало. Старинні Римляне, це теж Германи, які прийшли з півночі, підбили місцеве населення і опанували найбільшу в світі державу, та створили дру-гий по греках період культури. Це було так довго, доти вони були панамі а всі інші нації, місцеві раси невільниками й злебеями. Коли цей поділ став провідної германської раси, яка одинока зміє панувати й організу-вати. Тому мусли прийти знову нові, чистогерманські племена. І вони при-шли знову з півночі, в часі мандрівки народів. Вони створили наново всі держави, які повстали в Європі. Велику британію зделуло германське племя англо-саксів і оснувало могутню державу. Галію зделули теж германську племена й оснували могутню державу франків, сьогоднішню францію. Так са-мо Італію, Еспанію, північну Африку зделули германські племена. В о н и в с ю д а с т а л и о р г а н і з а т о р а м и д е р ж а в. Так само на сході германські племена Готів оснували над Дніпром могутню державу. По їх упадку настав хаос, доки на прийшли з півночі знову германські

племени Варяги-Русів. Вони знову створили над Дніпром могутню державу. Так отже ці дідьтві історії - це діло Герман. Коли поглянемо на сучасний світ, побачимо всьди те саме. Над сучасним світом панувала фактично до тепер Англія і Америка. А це Германі. Гляньмо десь на Італію. Уся її культура й промисл восередині в північній частині, т. зв. Ломбардії, яку заселяють давні германські племена Лангобарди. Звідси, з Медіолану, вийшов фактичний рух, звідси, з Німечкту, вийшло відродження Італії минулого віку. Тут, у Венеції, Генуї і других містах зосереджувалось довгі віки культурне життя всієї Європи. Тут же й сьогодні вся культура і господарська сила Італії, бо тут вплив панівна, володарська, германська кров, а в решті Італії мішанина крові муринів, арабо-семітів та других рас.

Найбільша трагедія сучасної історії в тому, що дві найбільші германські нації - німецька і англо-американська - стоять проти себе. Це сталося через жидівські інтриги. Жиди опанували англійську верхівку. Тому треба германські племена англо-саксів звільнити від жидівського впливу і дати їм новий провід з нової, ще не зіпсованої, германської галузі, якою є Німеччина. Через злуку англо-саксів і німців в одну імперію повстане світова держава під володінням герман. Англо-сакси повинні панувати головню над американським, австралійським, далекоазійським і полудневоафриканським континентами, а німці над цілою Європою, та приналежними до неї територіями західньої Азії і басейну Середземного Моря.

Шлях до цього веде в першу через підбій східньої Європи. Тут величезні простори. Тут земля, сиріці і хліб. Тут Україна, батьківщина герман, колишья держава готів і варягів. І тут на сході Європи, в урожайній, багатій Україні, наша будучність. Це "гайлігес Цукунфтолянд део дойчен Болькес" - "святая земля будучности німецького народу". Тут ми розвивемось у добродуті і достатках на скоро розмножимось. Нас, німців тепер є 100 мільонів. Коли здобудемо Україну і східню Европу де будемо мати ці 400 а то і 500 мільонів, та заседемо цілу Европу. Зевдяки добрим умовинам, англо-сакси розрослись за сто років у десятеро. Коли ж ми створимо по війні німцям добрі умовини життя і розмножування, коли німці стануть господарями Європи й панами світу, а держава всіми силами натиску підпре акцію розмножування, - тоді напевно будуть ще більші результати.

Великою небезпечкою в цьому являється велика природна розмножувальна сила слов'янських народів, бо вони і без опіки держави мають такий приріст, який тільки нам буде досягнути. Але це по війні перестане бути небезпечним. Слов'янські та інші негерманські народи будуть по війні негайно виселені з Європи. Ціла Европа має стати великою батьківщиною германської раси. За те в Азії і Африці будуть колонії. Там посиляться інші народи, які так зорганізуються, що продукція цих величезних багатих колоніальних континентів служила для Європи. Нова германська Европа не буде знати більше границь, ані війн. Вона не буде знати в майбутності теж жодних браків. Величезні колоніальні континенти Азії та Африки, які прилягають до неї, та мільони робочих рук нижих рас, оселених на тих теренах, дадуть усе, що лиш буде потрібне, в неогмежених кількостях. Майбутнє несе німцям ззагалі величезні можливості. Треба лиш виграти війну і опісля зорганізувати світ на нових основах. Досі історія творила о безплану, як вислідна випадкового укладу сил. Тепер приїде далекосяглий план на стеліття і тисячеліття, який змінить до основ вигляд світу і усієї історії людства. На місце мішанини рас і народів приїде панування і дозвук найвищої, найкращої і найздібнійшої германсько-нордичної раси. Над кверобливими видумками минулих віків мусять запанувати законні закони природи. А вони кажуть, що ціле життя іде шляхом безжалісної боротьби й добору гатунків. Краші, здорові, сильні і покликані жити й далі розвиватись. Гірші і слабші мусять згинути. Беззначення покликано наше покоління бути творцями цієї найбільшої історії світу революції, в якій мусять згинути світ

рев-люції, в якій мусить згинти світ наших гатунків, доби сповнилися закони природи й почався небувалий досі розвиток нової, чистої нордійської крові германської людини.

Це короткий переклад цих божественних маячень, до їх втовкають щораз на всяких лад на гутірках і відправах. Варто, щоб вони дійшли вповні до свідомости всієї нашої мусальности, а також інших народів, щоб ніхто ні на мить не дурив себе ролю, яку підготовляють нам наші визволителі.

Страшно подумати, коли зважиться, що ціло вбраною расою, якій єдиний має залишитись право дальшого життя, мали б бути ті люди - не люди, з якими ось вже більше року злучила мене химерна доля і які є якраз яскравим взором упадку й розкладу того світу, що можна б схспоти назвою людина.

Цікавою була теж одна з недавніх вишкільних гутірок. Коли й на нашому відтинку фронту стали щораз частіше з'являтись всякі відділи козаків, донських, кубанських, тарських та українських і ще Бог зна яких, добровольців в усяких мундурах, - тоді нас викликали і стали довго переконувати що це не з відступлення від засади про вищість німецької раси. Заяву Гітлера в промові на початку більшовицької війни, що цю війну будуть німці вести самі й що тільки німці є гідні носити зброю, дехто зле зрозумів і надто строго цього придержувались до тепер. Зрештою, вони не знали добре більшовиків. Ос треба і від англійців неодного зчитись, бо ось вони вміють борватись з силами інших народів. Це нам нічого не зашкодить, коли ми використаємо ті різні відділи. Тоби тільки виграти війну. Від наших цілей ми не відступаємо. А тактика може бути різна.

Дуже часто в багатьох гутірках інструктори відкреслюють, що німцям треба багато дечого зчитись від англійців, бо це стара, досвідчена германська раса, яка витворила багато добрих взорів колоніального панування, тільки тепер уже перестарілась і потребує свіжої зміни.

На маргінесі Сталінградської "епопеї"

Цілий південний та середуший відтинки східного фронту, до до сьогодні щораз рвуться, можна властиво вважати за наслідок авантури під Сталінградом.

Загалом Сталінград став проблемою, що сильно пригнала німецький нарід, армію, та либонь і провід. За поглядами німецьких кругів, їхні страхи вбитими і полоненими в Сталінграді - можна оцінювати на чверть мільона. На довадок був це добірний матеріал, що його ніяк не заступить дальша мобілізація в Німеччині. Цілий місяць в Волгу і Сталінград, кількамісячні бої, поразка над Доном та загляд 6-ої армії, задали німцям страт, як оцінюють німецькі військові круги, кругло 1 мільон чоловік убитих, ранених і пронавших.

Між німецькими воюючими відбувається велике неродування. Загально говорять про страту 6-ої армії мусить узяти на своє конто вищого Гітлера, бо ж по окруженні 6-ої армії, свідомо ще через кільканайцять днів була можливість проритися назад та звільнити Сталінград. Та категоричним бажанням Гітлера було якраз - з престижевих оглядів - Сталінграду не покидати. Не доцінено були советських танцирних частин - а потім було вже за пізно.

Цікаво, що Гітлер був сам особисто в Сталінграді десь ок. I/I.43., в момент, коли вже осіданки літака у Сталінграді було получене з великою небезпечою, бо не було вже місця, що не лежало б під обстрілом советської артилерії.

Упадок Сталінграду, що зайшовся ще якраз із 10 річчям обнаття влади Нац.-Соц. Партією, вдарив незвичайно болше саме по партії та по її популярності.

Комунікати про те, яке значіння мала оборона Сталінграду для цілості фронту, про в'язання нею великих сил противника та уможливлення підготовки оборони, - уважається німецькими кругами за звичайне "заговорюван-

ня зубів". Якраз по відтязі 6-ої армії східний фронт станув на великій відстані отвором, і не було його чим закрити. До цих велетенських проломів більшовиків у напрямі на Ростов та Харків, було б, правдоподібно, ніколи не дійшло, якби 6-та армія була відступила. А так, замість вимірної лінії Волги, не тільки не повелось німцям задержати лінію Дону, але й німці Кавказ та й Кубанщина для них пропаді, а лінія торішньої зимової оборони була б не дуже побажаним для німців закінченням справи.

Цікаво, що ще осіною, далеко до початку більшовицької офензиви, можна було почути голоси петиїстів, що хто знає, чи зимою не доведеться повернутись на стару лінію.

По оточенні Сталінграду найзавзятіші наступи советів пішли в напрямі відрізання Кавказу. З одної сторони пролом на Дону під Калитвою та наступ прямо на південь, заняття Міллерова, та Каменське над Дінцем, довели більшовиків дось на 30 км. на північ від Ростова. Німцям удалось було цю офензиву здержати та відкинути за Донець. З другої сторони офензива, поведена з Кавказських степів, засела більшовиків вздовж Дону аж до залізничної лінії з Ростова на південь. Перший раз німецьке полонення з Кавказом було перерване при кінці січня, та німцям удалось тоді більшовиків відкинути. Нова офензива однак довела до зайняття 6/II.43. Батайська - 7 км. на південь від Ростова, а 7/II.43. - Азова, чим остаточно відрізало цілу Кубансько-кавказьку армію. Полонення з нею є лише через Керч, при чому морську дорогу не можна вважати за певну, бо більшовики все таки ще панують на Чорному морі. На величезному кавказькому фронті більшовики від місяців ведуть завзяті наступи та стискають німецьку армію щораз більше.

Німці остаточно рішилися скоротити фронт до прямої лінії Ростов-Майкоп та здержати цю лінію за всяку ціну. Та пролом на Батайськ і Азов, зліквідує, здається і цю лінію. Наступ на Краснодар, заняття Тихоріцька нищить до решти можливість комунікації на Кавказі.

Не краще представляється німецький фронт на середньому відтинку, та в Донбасі. Прорив у районі Воронежа. На північ офензива в напрямі Курськ та перерізання залізничних шляхів Харків - Курськ і Курськ - Орал. На південь здобуття Валуйок на лінії Воронеж - Харків. У Донбасі заняття Старобільська та Сватова, а відти офензива у двох напрямках: 1/ з Валуйок і за Сватова на Купянськ - ефект: бої на захід від Купянська, як по давній останній звідомлення, 2/ офензива круто на ліво в центр Донбасу, що привела останньо до зайняття Краматорської. В районі південного Дінця безперервні наступи з ціллю оточення Ростова з другої сторони.

Німецька оборона проти наступів з усіх сторін полягає на знаній меті: з одного місця втікати, на другому латати. Після замкнення 6-ої армії над Доном, величезний відтинок френту остався без поважної оборони. Особливо недоставало німцям тяжкої та протитанкової зброї, а тимчасом пробійна сила більшовиків лежить якраз у танках.

Щоб залатати прорив з під Калитви на південь на Ростов та здержати наступ у коліні Дону, перекинуто деякі танкові частини з кавказького відтинку. А тимчасом зачалась офензива на Кавказі.

Німці встигли перекинути на схід резерви з Німеччини та Франції, що були підготовлювані до дальшого наступу на весну 1943. Цікаво, що ще навіть до останнього моменту німці здержувались і шадили ті частини, щоб не зжигати їх тепер. Під Харків стягнуто цілий панцерний корпус SS-ів, свіжо сформованих у Франції, що попри сильні панцерні сили складається з трох дивізій SS-ів: "Ляйбштандарте", "Райх" та "Тетенкопф".

Характеристичний факт, підчеркувани, зрештою советською пропагандою, що совети систематично розбили всі союзні німцям армії: наперед у коліні Дону знищили румунську армію, потім на лінії Калитва-Міллерова італійську, а вкінці в районі Воронежа - малярську. Тягар війни на дальше повинні нести самі німці. Настрої між рештками розбитих "союзників" явно проти-німецькі. Вояки продають умундування, зброю, та заявляють, що за німців ніхто більше воювати не буде. Дальшої їхньої участі в боях на сході не предвиджується. Рештки румунської армії збираються на Донбасі, італійці в Дніпропетровську. Характеристичним є слабе запровіянтування одних

й других. Тому вони чебрають і купують хліб.

Віля Дніпропетровська збіряться теж рештки 6-ї армії. Аж після того достеяє усталити деякі страти.

Далша оборона на сході та еволюційний наступ весною мають переводити новими силами під командуванням генерала Роммеля, що має перейти сюди з Африки та переїзти командування на південному відтинку.

Що тормається советської армії, то вона теж не являє собою особливої сили. Свої побіди отирає на тому, що німцям не стає війська держати силь-но цілий фронт. Головна советська сила зараз - це танки, вони одинокі обособлені паріями людьми, часто зовсім молодими комсомольцями. Слабо напередок представляється піхота, зложена з людей різного віку, у великій свідомості з азіатів. Відступство не відіграєло в тій сфериві вирішальної роли.

У советській армії помічається недостача зброї та муніції. Вільшовицьке радіо подає тепер стало дуже характеристичний зазив до червоно-армійців і командирів Червоної Армії, а саме, взиває їх до уважного збирання здобутої зброї, до обшування вєлодіти нею, та до організування при всіх сотніх особливих рій, до будуть займатись цим збиранням. Зазив кінчиться словами, що не сміє пропасти ні одна здобута мушка, гвинтівка, ані нагай.

Вєрвали більшовицька армія робить зараз вражіння теж значно ослабленої і вичерпаної, а теперішні її успіхи приписують треба ще більшій слабості німецької армії Панкє, що помітно спановує урядові круги німецької адміністративної захватих областей перенєзяться теж і на армію, і це теж важливий момент німецького ослаблення. Маж відступарчими частинами явне негоджування й знодіра.

За разквітєвєлєтє, одначе і підставову причину теперішніх німецьких поразок та советських успіхів слід таки вважати **ж и б и у н і м е ц ь к у в о л і к а**.

Хоч у 1941 р. відношення між німецькою та советською арміями було, може, менше корисне для німців, вони побірали, бо советський воєк не хотів вєрвати. Зараз німці своєю поспітєком в зайнятих територіях, розстрілами та загонєджуванням полонєних, змушують советського воєка битись до останнього в обороні власного життя.

Н а с л і д к и п р о р и в у п і в д е н н о г о ф р о н т у .

У звязку з часовим і частинним заломанням південного крила німецького фронту, в результаті більшовицької зимової офєнєви, виникають питання: 1/ наскільки цей факт підкосив воєнну міць, захитав дисципліну та вплинув на пєгірєння морального стану фрєнтових частин, - 2/ яку поставу супроти неспєвного поверсту більшовиків зайняло населєння України, - 3/ яку тактику супроти насеєння примінили більшовики.

Частинну відповідь на ці питання пробує дати один із наших корєсподєнтів - обєрваторєв.

Около 20 грудня 1942 р. вдалось червоної армії, на лінії до 200 км., сфорєсувати замерзлий дон і вдертєся в глибину фрєнту на 100, а подекуди й більше кілометрів. Починаючи з цього часу сильні атаки советів у районі великої дури Дєну так же саме привели до успіхів і їм удалось заволєдіти цілою кєтєєю місцевостєй.

Як твердять неофіційні німецькі старшини, совети мали намір рішити таку стратегічну задачу: вбити два клини до побєрежєя Осєвєзького Морєя - один на Маріуполь і Таганріг, другий на Ростів і відрізати південні німецькі армії.

В результаті советських успіхів у великій дузі Дону була розбита 150000 румунська армія. Совети кинули сильну пропаганду, між румунських воєлєв, і до 60000 румунів здалося в советський полєн. Із залишєних 90000 частина була знищена /вбиті, ранені/, а решта не хотіли далше вєрвати, кинула зброю і почала відступати в напрямі Микєлаєва й далше через Одєську область в Румунію. Відступаючим Румун-

ським воюкам німці не давали поїздів, тож вони без автомашин, артилерії та інших родів зброї, до найбільше з кресами, добираються до Румунії як доведеться. Цілі ваби і цілі сотні кілометрів ідучи стоячи без сну, відпочинку та їжі, бо дорогою їсти нічого не вилучється й не годують. Німецькі ж воюки дістають по станціях хліб, масло, гарячу їжу, консерви. Румуни не можуть цього не бачити. Все це викликає велике обурення і незадоволення серед них. Вони відказують: "Німцями тільки німець пахне, всі інші національності вонять".

Румуни висловлюють свої настрої так: "Гітлер дає всі вигоди своїм воюкам - техніку, їжу, гарні умови перебування, чого не мають інші союзні війська, тому німці це б'ються на фронті, коли кидать його незадоволені так румуни, як італійці і мадляри. Але все ж і німці втомляються, і хай пізнає, але кинуть зброю".

Про ведення війни німцями, румуни говорять: "Техніка в німців сильна. Голод змусив їх творити її. Вони творили її сидячи на картоні, з ціллю заховати собі хліб, масло, сало і приволокати інших на себе працювати. В бою німці беруть себе, вибираючи завжди кращі позиції, як селища, тощо, а румуни, італійці, та інших, заставляють займати відкриті польові позиції. Щоб ізнеможити голодом і холодом румуни не спали, німці за ними стежать і заставляють постійно бути в напруженні та стріляти".

Румуни хочуть перемогти Англію. Є певні, що так буде. Пояснюють це так, що тоді, коли Англія господарювала в Румунії, в ній був порядок, добра господарська система і добробут. За словами одного румуна: "Румунія виглядала так, як велике господарство в добрій та окайній господні". Румуни переконані, що невелика, як самі кажуть, Румунія веде хитру і мудру політику. На випадок побіди німців, Румунія буде в добром положенні остільки, що воювала по стороні Німеччини. Коли б румунія була відспівраді з німцями, була б наравилася себе на всі наслідки німецької окупації, а так, крім утрати люддей країна нічого не потерпить. Все таки румуни нарікають, що вони безпотно кладуть завеликі людські жертви. Своє обурення зривають вони на Антонеску, якого називають "стахановцем" тому, що він кидав на знищення великі маси війська, замість того, щоб піснати на фронт тільки нездатні відділи. Хоч Антонеску справдує за каначність своєрідного побиття більшовиків, називають його дурним правителем.

На випадок побіди Англії румуни певні, що Англія поставиться до них позитивно, бо попередній їх король, що перебував в Англії, знову буде королем, а сина свого приволокати збдикувати.

Наскільки розбита румунська армія піддалася поступовому процесові деморалізації, можна було обсервувати, коли піші частини тієї армії переходили через Ворошиловградську область у напрямі Дебальцева. Спрізь, куди тільки проходили ті частини, залишали за собою дезорганізацію й знищення. В наслідку голоду і упадку дисципліни військом грабувало скот, птицю, свиней, збіжжя, в селян забирало навіть нормовані запаси хліба, та інших харчових продуктів. Переходячи через область, кидали своїх коней, вози, зброю та інші зі свободними руками. У селянських хатах і на подвір'ях румуни залишали гвинтівки, набіі, гранати, автомати, й іншу ручну зброю. Коли селяни звертали їм на це увагу, вони відповідали: "На черта вона мені потрібна. К черту фронт. Я воявати не хочу, а як доведеться їхати, це буде тільки зайва вага".

Частину ж тієї румунської армії відкликано в тил, для несення тилової служби.

Не в кращому стані залишилися і італійські армії, що билися на фронті великої дуги Дону. Італійці теж відступили з великими втратами в ранених та вбитих. Як і румунські, так теж і частини італійських армій відступили через Ворошиловградську область до Дебальцево пішки, без возів, зброї, частинно автомашинами. Були вони з дуже прикрому стані: втомлені, худі, обідрані. Годували їх погано, а то й зовсім не годували, - кожний воюк мав сам улаштуватися, як зможе. В тому самому часі, коли німці діставали нормальну харчову пайку, італійці не діставали їжі, нібито ізза браку запасів. Це зовсім не відповідало дійсності, бо на Ворошиловградському

млинкомбінаті були десятки тон збіжжя. Наслідком цього, італійці сильно крали й списувували.

Серед італійців помітні протимілітарні настрої і ненависть до німців. Італійці студенти говорять, що їх увесь час виховували в школах в дусі ненависті до німців, як до споконвічних ворогів, і в дусі приязні до англійців. Тепер офіційно все переминилось, але фактично не такто легко змінити те, чим роками наливався серця і уми італійців, тим паче, що самі німці своєю поведінкою наставляють італійців проти себе. Настрої італійців знаменув переконавання, що вони підуть з німцями доти, поки махмуть на сході спільного ворога — більшовизм. По знищенні цього ворога їм доведеться, може, навіть воявати проти німців, може навіть поруч з англійцями. Повної перемоги німців італійці собі не бажають.

На фронті великої дуги Дону італійців замінили німці. Італійські частини відтягнуто в західня для несення допоміжної військової служби.

До цих подій на фронті ходили вперті чулки про те, що простір між північним Донцем а Доном німці годяться віддати італійцям. І дійсно: італійська військова влада мала там деякий голос і завела була трохи інші порядки, ніж за піднімецьких теренах. Робітникам була установлена норма хліба в 400-500 гр., у селян хліба так, як на інших теренах не відображалося. На весну передбачувалося розподіл землі в приватне користування.

Донці називають себе козаками та відмежовуються і від українців і від москалів, хоч більше схиляються в сторону москалів. Як політичний поступат висувують вони домагання повної автономії й незалежності — від українців і від москалів. Була версія, що вони мали нібито годитися на якесь порозуміння з італійським королем. Генерал Краснов, що повернувся на Дондану, приступив там до формування донського козацтва.

II. Хоч німецька окупація Ворошиловградської області тривала досить коротко, проте поживня німецької політики: наскрізь вороже наставлення супроти ніців цивільного населення — виявило себе в цілій повноті. Мала національна свідомість укр. загалу, досить активний і чисельний москськый елемент, близькість фронту і його мінливе становище — все це на грунті протинімецького наставлення створювали догідне підложжя для пропаганди і праці більшовицького підпілля.

Вістка про пересування фронту викликувала по селах, особливо серед молоді й жіноцтва, бадьрі настрої. Дівчата з поблиських сіл ходили до Ворошиловграду купувати квіти, щоб "наших зустрічати".

Ще сильніший підйом викликувало приближення фронту серед міського населення Ворошиловграду. При кінцігрудня коли вулицями міста переходили на фронт і з фронту військові частини, вулиці були переповнені цивільним громадянством. Люди стояли групами і весело гуторили, глузуючи з обірваних і знесилених фронтових вояків. Чути було завжди: "А до чого з обірваних і знесилених фронтових вояків. Чути було завжди: "А до чого нагнали наці? Ви думали, що так легко дістанеться вам советська земля. Пождіть, ще таке буде, що втікати не встигнете".

Такого руху цивільного населення на вулицях міста, як у ці дні ми ще не бачили.

III. Втікачі, переважно чоловіки, з сіл і пунктів, що їх тимчасово займали більшовицькі армійські частини, передають:

Село X., що віддалене від Ворошиловграду на 60-70 км., заняла була на 7 годин передова частина советської армії. У селі було объявлено наказ за яким через 1-1.5 години після обяви — всі мушини в віці від 17-50 літ мали зголоситися на призивний пункт для мобілізації. Хто не зголосився, мали зголоситися на карі розстрілу. Обовязок зголошення відноситься підляже, як дезертир, карі розстрілу. Обовязок зголошення відноситься також до жінок, що мали медичну освіту, або працювали в медичних установах. По впливі реченця частина призивників зголосилася, частина ж поховалася. Після цього було зроблено облив у, кого знайшли, розстріляли. Жертвами розстрілу впало 4-ох молодих хлопців.

Далі було скликано всіх працівників б. радгоспу, що не евакуювалися /провід евакуювався/. Бухгалтера, касиєра, друкарку, та ще деяких працівників, між ними бригадирів і ланкових, розстріляли за "службу німцям". Цікаво, що всі ті люди на тих самих посадах працювали за більшовиків і за

більшовиків і за німців. Друкарні не помогло навіть те, що її чоловік і син були в советській армії.

Одночасно ж більшовики роблять таку жести: німці не виплатили радгоспним працівникам зарплати. В масштабі було 30.000 крб. Більшовики забрали ці гроші і роздали людям, кому попалося.

Потім забрали, скільки могли, збіжжя, скоту і за 7 годин покинули село.

Села й пункти, де їх займають советські частини, зазнають сильного знищення. В ніщенні допомагають їм більшовицькі підпільники, колишні донощики, та елемент, що був за советів упривілейований.

Все це викликає обурення і страх серед населення. Із пунктів, що їх мають зайняти більшовики, втікає часто ціле чоловіче населення.

Підчас ліквідації більшовицького пролому німецької фронтової лінії німці захопили 14.000 полонених, частинно переводили їх через Ворошиловград. Їхній вигляд був жахливий: брудні, обдерті, худі. Полонені і втікачі з советської армії розповідають: армія воювати не хоче, серед армійців сильні гротимілітарні настрої. Із заду атакуючих воєнків ідуть "З а г р а д і т е л н і з а г о н и" та до всіх, що виступають та здаються в полон, стріляють із скорострілья. Українці, що є ще в армії, підчас атаки стараються завжди утечі — як вони кажуть — "до дому". Русські теж не дуже хочуть воювати, але в полон не здаються, бо їхній дім по советській стороні. Зрештою, вони знають провідносими в німецькому полоні, хоч не завжди вірять, що воно так є. Русских стараються більшовики втримати тим, що сильно апелюють до їхнього патріотизму.

В армії шаліє терор і донощиттво. Воєнки один одного бояться, один одному не довіряють.

Гринтівок і набоїв не вистарчає. Перед боем видають по 5-10 набоїв на рушницю. Англійська і американська зброя є, але мало. Деякі частини мають вже навіть англійське умундуровання: добрі ботінки, шинелі, але цього мало. Деякі ж частини погана зодягнені: порвані ботінки, шинелі.

Кормлять армію по різньому: часом добре /тричі на день і мясо і товш/, часом протягом тижня-двох і більше: на добу по котьолку вареної пшениці з водою.

Оповідать, що цивільному населенню видається на добу по 400 грамів хліба на душу.

ОГЛЯД ПРЕСИ І РІЗНИХ ВИДАНЬ.

Ні м ц і п р о У к р а ї н у і у к р а ї н ц і в.

Німецькі коресподенти, що виїхали на Україну на запрошення Розенберга, висказуються у своїх дописах з крайнім привирством укр. населення. Сось пише німецький шмок у "Фелькішер Беобахтер". Ч. 312 в статті п. н. "Обітована земля на Схеді" про людність Луччини-Житомирщини.

"—честь, вірність, охайність — це невідомі тут поняття. Лінива і охильна до анархії, ця людська раса виявляє сильний егоїзм, що веде до заляпаності і зарозумілості. Посягання по чужу власність є тут на денному порядку, один обкрадає другого; ці люди живуть серед неописаного нехлякства в своїх мешканнях, — на час спання взагалі не скидають убрання, а в висліді панує тут поганий здоровий стан"....

Зовсім як про негрів з Африки....

А ось як намагаються піднести цей стан німецькі "культуртрегери": "Німецьке управління обмежується виключно до виконування впливаючих з політики райху провідних завдань. До цього не потрібно ніякого великого керівного апарату, тільки виразно спрямованої, свідомої цілі, волі! Ця воля проявляється "в строгому що правда, але справедливому керуванні!"

Хай сховаються англійці в Індії.

Інший коресподент /Лемб.Цайтунг ч. 315/ бідкається, що в Україні "ледви чи знайдеться один хлібороб, який зуміє господарити в нашому розумінні сільського господарства". "Брак людей з власною ініціативою, які могли б самостійно господарити", є на думку німця, головною причиною

загамування Розенбергівської "аграрної реформи". Новий журнал "Дойче аграрнополітик" перестерігає, що на випадок негайного переходу до одноосібних дворів в Україні, виринувши в майбутньому розмірі небезпека пом'якшення продукції, бо, моряв, маса колишніх колгоспників не стала би "решіснопродукуючими хліборобами", а тільки зумілаби ледви себе прогодувати.

Так сьогодні пишуть пишуть про українського хлібороба ті, що в 1941. брутально здійснили величезний ініціативний розмах укр. селянства враз із змаганням укр. народу до розбудови власного державного життя...

Той же кореспондент подає свої міркування про продуктивний потенціал укр. чорнозему. Причину, чому укр. чорнозем не належить до найбільш видатних /всього 50% пересічних зборів на ґрунтах Німеччини/ додає він у недосконалий кількості збіжжя, що їх дає, мимо всього, Україна, слід заважувати в е л и т е н с ь к і й п о в е р х н і управної ріллі. За кілька літ, — міркує кореспондент, — Україна під німецьким керівництвом буде продукувати багато більше. Та вже й сьогодні завдяки "депльвам" харчів з України німці в Райху мають куди обильніший отіл.

Те, що сьогодні вже дає /!/ Україна німцям, "далеко перевишає ті скількості, що їх можна було вивезти за цілий час понорядної світової війни в рівнож скупованій годі України. Ці харчеві засоби рівно ж перевищать дуже помітно в німецько-советському торговельному договорі першого часу скількості" — стверджує згадуваний кореспондент.

На й той час, коли укр. людності поголовно грозить голодова смерть! Одночасно німецька газета заспокоює своїх любезних земляків німецьких бауерів, що вони не потребують обавлятися в майбутньому конкуренції для свого високоеінтенсивного господарства з боку укр. сільсько-господарської продукції.

"Україна буде нам доставляти тільки хліб, пашу і соняшник... Н і к о л и не буде поставлений натиск на у ш л я х о т н е н у г о с п о д а р к у...". — запевняє газета. Україна має бути для німеччини тільки "Ергендунгсraum", доповнювачим простором....

Отакі рахунки роблять собі вже сьогодні німецькі грабіжники відносно України і її багатств. Рахунок без господаря. Швидко вже пригадається їм, хто має право розпоряжати Україною.

Щ о п и ш у т ь п о л ь к и .

Польки видають м.ін. періодичну брошуру п.н. "Земє Вєходне Жєчипосполітєй", якої характер і ціль добре очеркує піднаголовок "За нашє вєльносць і вєшовє" Газетка є гарно друкована. Ч.5. за 1942 р. має 16 ст. малого формату. Ось зміст цього числа. В передовій статті п.н. "Акція советєвєчє на східних землях" находимо таке окреслення взаїмовідносин Польщі і Росії:

"Росія є нашим партнером у боротьбі з Німєччиною, а одночасно є нашим ворогом, коли посягає по нашу батьківщину /"ойцовізнє"/, і виступає в ролі організатора цієї боротьби на східних землях рїчипосполітєй!"

Далше маємо: "декларацию мірєдайних чинників Польського Робітничого Руху в справі укр. і білоруської меншин". Декларация запєвняє, що "цілєвє вїтє рєчєуправлєння національностєй на польській території", а зєкрема "спеціальна оїєка під господарським оглядом" над східними землями Р.П. — не чимєтєвє мінімальній демократичній польській програмі в справі меншин. Справу територіальній автономії можна буде відложити до часу осягнєння можливостєй приєсих перєговєрив з укр. і білорусинами!"

Дуже замітна є стаття "Природні підстави польської політики". Провідна думка її така: Польський нарід мусить рішитися на те, щоби взяти в свої руки справу господарського і політичного єконсолідування земелє і народів балтійсько-чорноморського межиморє. Якщо того нечєробить добровільно, то принєвєлїть його до цього у к р а ї н с ь к и й нарід, як дисциплєнт другого звєка згаданї географічної області. Але тоді горєк будєи Київ, а не Варшава. Автор статті має деякі сумніви щодо того, чи українці зараз є здібні й готові до такої мїсії, вєстєки не відкидає

"Зважаючи на це, є козаками націоналістам при-
ємним і бажаним мати зверхність над
нашим народом великого Райху, а не Москви чи
"поважних лицарів абсурду"..."

Справді, таких зрадників-ренегатів без сорому і чести
хотіли мати "Єврейський Райх" якнайбільше.

"Статут Козацького Національного Руху /ННР/" так окреслює мету і ді-
яльність "руху":

1/ непряма боротьба з совєтською владою, комунізмом, жидівством
і масенством;

2/ звільнення козацьких земель від влади СРСР і його можли-
вих спадкоємців /себто боротьба проти Незалежної Соборної
Укр. Держави! - Ред. "І. В."/;

3/ об'єднання козаків, калмиків, горців і других корінних мешканців
козацьких земель на підставах вірності своїй козацькій країні-батьківщині
й здорових початків кожного націоналізму і т.д.

"Рух" має навіть свої "зовнішні емблеми", прапор синій /васильковий/
а на середині золота булава в білім /сизім/ круві.

В § 4. читаємо, що "Бажаючий вступити в рух, подає про це письмову
заяву де він зазначає, що цілком розділяє цілі й прагнення руху й гото-
вий безсуперечно виконувати розпорядження Керівника /Провідника/ і йому
підлеглих органів і осіб". А "вибуття з членства руху може бути доб-
ровільним та по вилученні"...

Гарна нація! Можна до неї входити і з неї виходити, як до коршми!

Трудно, треба буде "керівників" цього "руху" бити так само, як їх
хороших панів в Берліна.

Цікавіші вістки.

Дуже велике заінтересування в цілому світі викликав приїзд католиць-
кого архієпископа Ед-Йорку монсеньйора Шпільмана до Риму. Архієпископ
їхав властиво до американських військ в Африці, але на диво довго затри-
мався в Римі, де перевів цілу низку розмов з папою. Мабуть у звязку з
цими розмовами стояв наглий приїзд до Риму нім. міністра закордонних
справ Рібентропа. В Лондоні твердять, що Рібентроп мав завдання впли-
нути на уряд Італії в тому напрямі, щоби Італія не пробувала заклачува-
ти сепаратного мира. Однак одночасно Рібентроп був прину-
волений заявити італійцям, що в обороні свого півоострова вони мусять
числити тільки на власні сили. У висліді цих розмов прийшло вправді
до підписання дуже міцної заяви, про солідарність держав осі, але вже
наступного дня прийшла офіційна вістка про те, що Муссоліні відкликав
зі східнього фронту рештки італійських військ.

Немале багатомовна є вістка, про зміну кабінету в фінляндії
при чому до голосу прийшла аграрна партія, яка коротко перед тим викону-
ла домагання закінчення фінляндією дефензивної війни. Це було б потвер-
дження погляду, що в оалі Німеччини вже викручуються від війни.

Низка італійських часописів містить обширні дописи своїх кореспонден-
тів про Україну і про укр. визвольні змагання. Ходять уперто чутки, що
уряд Італії далі домагається від німців зміни політики на сході.

На Закарпатті мадярський терор по відношенні до українців триває з
неслабленою силою. Тут діє доктор Томчани, нащадок ідеолога і творця
"угроруського" напрямку Козми. Мадяризується перш-за-все інтелігенція.
В цьому ділі допомагають мадярам відомі зрадники редактори Фенчик і Бро-
дій. Останньо випущено на волю на підставі амністії 144 укр. політв'язнів.
Ходять чутки, що урядові кола носяться з пляном нової розв'язки проблеми
національних меншин.

Великого шуму в світі наробило недавно непорозуміння між польським
еміграційним урядом Сікорського-Рачкевича та їх недавніми "союзниками"
СРСР і Англією. "Союзники" накинулись на поляків мокрим рядном за їх
"імперіялістичні анексіоністичні домагання" Протипольську кампанію

розпочав наш землячок, відомий московсько-жидівський запроданець Ол. Корнійчук, якого недавно іменовано заступником наркома закорд. справ ССРСР. Також недавній приятель поляків Банеш почав пропагувати спільний "чехословацько-советський кордон". - В Москві почала появлятися нова газета "Вільна Польша", яка пропагує створення "Советської Польської Республіки" в складі ССРСР. Газетку видає група польських емігрантів, що відкололися від партії Сікорського.

У Варшаві застрілився лікар, др. Вільгельм Гіллер. Др. Гіллер відомий багатьом українцям - емігрантам, з того часу, коли був урядовим лікарем табору укр. біженців у Кракові 1939 р. Опісля був керівник лікарської палати у Кракові. Пізніше залишив різні високі партійні і фахові лікарські становища. Причина самобивства дуже цікава і багатомовна. Перед своєю смертю др. Гіллер заявив в гурті свого найближчого оточення таке: "Я досі був гарячим ентузіастом фірера і нашої партії. Але я бачу, як важко помилився. Через непростимі помилки ми зайшли в сліпу вулицю. Дурна політика нашого уряду поставила проти нас дослівно цілий світ. Не маємо сьогодні в цілому світі ні одного приятеля, ні одного народу ні одної людини. Одинокі, що до нас добре ставились, були ще українці. Я знаю їх багато. Але і тих ми зробили сьогодні своїми ворогами. Те, що діється в Україні, те, що переживає, терпить приятель нам донедавна укр. народ, - це буде на нашій історії "евіге шанде" - вічна ганьба. Усіх зробили ми своїми ворогами. Не допоможе вже нам тепер і два фірери. Ми вже програли війну. Наша будучність страшна, немає чого жити". - По тих словах др. Гіллер відвернувся і скорим вистрілом з револьвера скінчив життя....

В цілій Європі росте боротьба поневолених народів проти німців. В горах Югославії діє сотисячна армія партизанів. Партизанські загони Греції налічують вже десятки тисяч добре озброєних бійців. Не дармують теж патріоти Франції та інших країн. - Німці як відомо, називають усіх борців за незалежність окупованих ними країн "комуністами" "бандитами". Під тим оглядом німецькі і московські імперялісти є однакові. Одні і другі з на ділі солідарними у поборюванні революційних незалежницьких рухів поневолених народів Європи і Азії.

ДОКУМЕНТ ГАНЬБИ.

Наводимо виїмки з інструкції німецької поліції в Україні. Виданої в листопаді м. р.

- 1/ **Головні вороги :** комуністи, бандерівці, партизани;
Потенціонально найнебезпечніші бандерівці. За всяку ціну знищити.
- 2/ Школи тільки 4 кл. На другий рік /1943/ закрити.
- 3/ Просвіти обсервувати. Там діють Б.
- 4/ Відібрати культурно-освітні установи, театри, кіна.
- 5/ Якнайменше наукових інституцій, лабораторій і т. п. Лише для війська неакупуємо.
- 6/ В церкві не допустити до згоди.
- 7/ Не поборювати сухіт, тифу. Закрити лікарні для населення. Здержати вивчення дагьших місцевих лікарів.
- 8/ Суди лиш німецькі. Кожний німець суддею. Для населення суди предбачені за 10 літ.
- 9/ Хуліганство каральне лиш тоді, коли шкодить німцям.
- 10/ Ширити аморальність, не карати за аборти.
- 11/ Все, що має хребет, зломати. Хочемо виховати "К н е х т е н ф о л ь к і".
- 12/ Партизани і націоналісти не допустити до згоди.
- 13/ Контроля поїздів.
- 14/ Секоти у заводах, цехах, церкві і підприємствах, бюрах і т. д. Слідити ворогів Німеччини, попи на услуги.
- 15/ Не говорити німцям із населенням.
- 16/ Не говорити про непорозуміння в партії.

ПЕРЕГЛЯД ЛЕЖИХ НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ ВИДАНЬ.

14

1/ За Самостійність. Стор. 38. формат аркулевий, біте на цильостилі.

Зміст: До основ нашої теперішньої політики. - Наші завдання. - За поширення й поглиблення нашого руху. - До програм "Нової Європи". - У новому світі. - В сучасній мові. - До гитлерів. укр. визвольних акцій в перші революційні роки в світлі програми ОУВ. - Ідеї націоналізму в творчості укр. радянських письменників. - Із наших днів.

2/ П. Коваль: Україна, якою була, якою є, якою буде. Київ 1942. стор. 31 книжкового формату, друк.

3/ Адольф Гітлер: Моя боротьба /Майн камф/. Том II. Розділ I. і II. Стор. III + 50 аркушевого формату, друковане з матриц.

4/ Матеріали до святкування Дня Української Зброї. Стор. 24, аркушевого формату, біте на цильостилі.

5/ Максим Залізний: Листопадівий зрив на ЗУЗ. Стор. 26, книжкового формату, біте на цильостилі.

6/ Петро Дума: Лицею до народу. Вказівки до пропагандистської роботи серед українців О і СУЗ. Стор. 42, книжкового формату, біте на цильостилі.

Зміст: Вступ. - Загальна характеристика ментальності зденационалізованих українців. - Характеристика соціальних середовищ Східньої України. Зміст і тактика пропагандистської роботи.

7/ Л. Карпатський: До питання аграрної проблеми в Україні. Стор. 12. книжкового формату, цильостилезе видання.

Періодичні видання.

За Самостійну Україну. Орган ОУНОД на ССУЗ. Газетка друкована на 4 стор. Почала виходити в червні 1942 р. Досі появилсь 7. чисел.

8/ Інформатор. ч. I-4 /7/ 15 лютого 1943. Стор. 4. друковане.

На зміст кожного числа складається передова стаття/впр.: Проблема повороту совітів. - Вій за Середземне Море. - Поїздка Черчилля до Туреччини/а далі слідує: "Події на фронтах" і "Політичні новинки".

9/ Віляна Україна. ч. I. Лютий 1943., друковане. Стор. 8. малого формату.

Зміст: Наша перша справа. - Брати чи вороги? - Що нам робити? - Відозва до пригноблених народів Сходу. - Дещо з Німеччини. - Слава Героям /Листа подяглих/.

10/ Ідея і чин. Видав провід ОУНОД. Рік II. 1943 ч. 2. стор. 34. друковане, велика вісімка.

Зміст: Наказ Урядуючого Провідника ОУНОД. Влада на полі слави. - 31 слова Урядуючого Провідника ОУНОД на 1943 рік. - Революційний фронт укр. самостійництва. - До основ нашої міжнародної тактики. - За правильний підхід. - Навколо Осі. - Ка маніплях евертуїстичної політики. - Вістки. - Документ ганьби. - Остеререження.

У всіх тих періодичних видачях в наголовку міститься емблема ОУНОД і кличі: "За Самостійну Соборну Українську Державу! Свобода Народам! Свобода Людині!".

НАШІ ВТРАТИ.

Дмитро Мирон - /Андрій, Роберт, М. Орлик/, член Проводу і Краєвий Провідник ОУНОД, згинув від кулі гестапівського агента на вулиці Києва 25. липня 1942 р.

Іван Климів - /Євген Легенда/, член Проводу і Краєвий Провідник ОУНОД арештований 4/ХІІ. 42. не сказавши ні слова згинув замучений в тюрмі у Львові.

Іван Равлик - визначний укр. націоналіст, помер у Львівській тюрмі 25-го листопаду 1942 р. /Його дружину Мирославу і матір дружини, п. Глинянську

- Кліян Петречко - вивезли з тюрми і теж, правдоподібно розстріляли/ організатор і провідник укр. робітництва, помер у Львівській тюрмі в кінці червня 1942 р.
- В концлягрі А у Ш в і ц згинули забороджани, варварським способом в літі й осені 1942 року м.і. отсі українські націоналісти:
- с. Доманський - священик,
 mgr. Дмитро Яцив - господарський і просвітнянський діяч, згинув 19/8.42.
 Роман Делутранка - 14/8. 1942 р.
 Василь Вандера - брат провідника ОУНОД Степана Вандери, 5/IX. 1942 р.
 Гриць Яворів - /Радимно/ 1/X.1942 р.
 Леонід Мостович - /з Волині/,
 Іван Микита - /з Перемишля/,
 Леонід Даниз - /зі Львова/,
 Степан Карабін, - /зі Острия/,
 Андрій Пасічний
 Богдан Рибчун,
 Іван Дашник - /по. Дуб/, член Окружного Проводу ОУНОД /госп. реф./ на Подіссі, розстріляний німцями в Олевську 17/X.42. Арештований під замітом посідання зброї, мужньо витривав катування на допитах і не зрадив тайни.
- Андрій Куліш - /по. Гаричий, Хома/, Окружний Провідник ОУНОД в Крем'яччині, родом з с. Сади, пов. Луцьк, арештований в с. Васівці, Шумського р-ну, згинув від нім. кум' 30/IX.42. в лісі біля Крем'янця. Разом з ним згинуло ще трьох членів, згляно симпатиків ОУНОД.
- Омелья Липовий - /по. Ромко, Ситий/ Окр. Пров. ОУНОД, арештований 10/VIII. 42. в с. Шурмівці р-ну пограбиде /Вінниччина/, розстріляний 18/IX.42. разом з жидами в Пяткичанському лісі біля Вінниці.
 /Покійний уродився 1918 р. в Чортківщині, гімназій закінчив у Холмі. В своїй промові до населення перед відходом на смерть м.і. окричав: "Я борець за Самостійну Україну, за краде ваше життя. Я згину але на моє місце придуть тюркоти". Мимо жорстоких катувань не зрадив організаційної тайни/.
- Осип Врижак - Окр. Пров. ОУНОД /Вінниччина/, арештований внаслідок проєкації, розстріляний 9/X.42. у Вінницькому лісі. /Покійний мав 22 роки, походив з с. Степашки, Гайсинського р-ну, Вінницької області; закінчив більшовицьку 10 річку, був свого часу комсомольцем... Мимо катувань не зрадив орг. тайни. Його слова до укр. поліциотів і селян перед розстрілом:
 "Я сьогодні згину від німецької кулі разом з жидами, але не як комуніст, а як укр. самостійник... Передайте привіт укр. Самостійникам, а зокрема галичанам. Слава Україні!"/.
- Степан Держак - член ОУНОД, арештований за самостійницьку діяльність, помер у тюрмній лікарні від побоїв і вионаження. /Листопад 1942./
- Осип Дродич - розстріляний німцями в лісі коло Суховолі, р-ну Корень на Волині, 2/IV.42.
- Н. Мусюк - з Мінковець, повітовий інспектор, і
 "Добошенке" - учитель з Вел. Рибни, родом з Стрийщини, /Галичина/, розстріляні в літі 1942 р. в Камінці Под. під замітом посідання зброї. Разом з ними згинуло 4 українських селян.
- Володимир Біланьк - член ОУНОД з Галичини, згинув внаслідок нелюдських знущань у тюрмі в Камінці Под. 24/VI.42. /Був арештований у групі 160 українців/.
- Лев Паливода - згинув закатований у тюрмі в Коломиї 15/VIII. 1942 р.
 Гук /Сандацький/ - із Стрийщини і

29/ Неморівський Степан - рільник,	41/ Сливка Юра,
30/ Ванчишин Юрій - дяк,	42/ Содорук Володимир,
31/ Барсук Михайло - гімн. абсол.	43/ Сороска Петро - секретар громади,
32/ Натя Михайло - рільник,	44/ Сорук Микола,
33/ Печарський Михайло - оспр. гром.	45/ Станіславів Михайло - дир. друк.
34/ Ілля Попель Василь - техник,	46/ Терлицький Микола - рільник,
35/ Пришуга Іван - складач,	47/ Тихович Володимир - гімн. абсолв.
36/ Різницький Микола - учитель,	48/ Тулівський Степан,
37/ Равичський Осип - рільник,	49/ Хедорівський Михайло - складач,
38/ Савіровський Степан - солтис,	50/ Чайка Осип - солтис,
39/ Ілля Сельський Роман,	51/ Шопт Михайло - рільник,
40/ Сяноцький Михайло - рільник,	52/ Юрах Василь - урядник.

З'ядених 52-ох осіб політв'язнів українців, повезли німецькі позіпаки на розстріл роздягнених до сорочки і босих. Більшість в'язнів задержала до кінця зрівноважену і горду поставу. В'язнів розстрілювали з кулеметів, а добивали револьверовими пострілами. Ні стогону ні крику жертв не було чути. Всі вони спочили в збірній могилі 6 метрів довгий, 3 широкій і 4 глибокій, у віддалі 250 м. від гостинця.

Всім підлим злочином німецькі окупанти вбили дальші цвяхи у свою власну могилу.

Росиль Мороз - /з Жовківщини/ розстріляний в тюрмі в Староконстантинові.
 Гринь Наливайко - з с. Тростянець /Золочівщина/, розстріляний "українською" поліцією в лягрі в с. Ляцьке /Золочів/ 6/II. 1943.

РОЗСТРІЛЯНІ У ЛЬВОВІ В ДНІ 27. ЛИСТОПАДА 1942. Р.

- 1/ Лапунька Омелян - купець,
- 2/ Деревенко Володимир - купець,
- 3/ Опарівський Лев - студент,
- 4/ Гриньків Євген - культ. осв. референт Укр. Комітету в Сокалі,
- 5/ Голей,
- 6/ Жук Мирослав - студент,
- 7/ Лайончиківський,
- 8/ Чадек Василь,
- 9/ Бабій Орест,
- 10/ Ша. Дмитро - службовик Укр. Комітету в Сокалі,
- 11/ Пасоцький Андрій - інженір,

Українські політв'язні, що перебували в останньому часі в відомому конц'ягері Аушвіц:

1/ Петро Валій,	14/ Ярослав Ілим,	27/ Василь Пасічник,
2/ Зенон Винницький,	15/ Микола Коваль,	28/ Олекса Пилипівський,
3/ Олекса Вітоняк,	16/ Омелян Коваль,	29/ Василь Приймак,
4/ Борко Вітошинський,	17/ Степан Ленкавський,	30/ Рак Мортек,
5/ Сергій Бушак,	18/ Вол. Левицький,	31/ Лев Ребет,
6/ Теодор Галема,	19/ Богдан Лівак,	32/ Юлій Савицький,
7/ Михайло Гудима,	20/ Євген Лозинський,	33/ Михайло Самчинин,
8/ Б. Дойчаківський,	21/ Пилип Мазурок,	34/ Осип Сілецький,
9/ Микола Думаноський,	22/ Роман Малашук,	35/ Григор Скоронад,
10/ Юлій Заблоцький,	23/ Вол. Мартинець,	36/ Данило Чайковський,
11/ Іван Кал,	24/ Петро Мірчук,	37/ Федір Юревич,
12/ Микола Климичин,	25/ Константин Няйко,	38/ Михайло Яремко,
	26/ Вол. Пасічник,	39/ Петро Полішук,

Умови в яких перебувають укр. самостійники в німецьких в'язницях є дуже важкі. Це відноситься в першу чергу до т.зв. слідчих метод німецького окупанта. Укр. наряд приймає всі втрати зі свідомістю коначности дальше боретися за Укр. Самостійну Соборну Державу і в глибокій вірі, що поне-сені втрати змобілізують нові тисячі борців, що звільнять Україну від окупантського ярма.

+++++

- Вачиль Ширба - розстріляні в квітні 24/IV.42.
- Григорій Макітра - с. Сваржина УТМ, б. підполковник, директор школи в Бел-зі, вчитель гімназії в Жовтці у вересні 1942 р. /був арештований у с. Губі після зустрічей з польськими діячами в часів польської держави/
- Іван Вовчинин - студент, звинувачений багнетами поляка-поліциста в Перемишлі 24/IV. 1942 р.
- Кравчук - родом з с. Сокаляна /Белзчина/ учень 7 кл. гімназії в Сокалі, член організації, звинувачений, звинувачений від німецьких банкетів 24/IV.42. під час урочистої загибелі людей в Сокалі.
- Вакулін, - член ОУЖОД /участвовав в с. Сокаляна в Жовтці в листопаді 1942 року. Камінь /Полісся/ звинувачений з ряду сараїв вартівників в квітні 1942 р.
- Сергій Федорчук - з с. Верба, арештований у Дубні 10/XI.1941, розстріляний в Рівному 24/IV.1942.
- Андрій Новак - з с. Хорів, р-ну Сокаляна, арештований у березні 1942, розстріляний 24/IV.1942. /справа боротьба поляків/.
- Федір Волошин - з с. Радичів коло Дубна, арештований у Дубні 10/XI.41. розстріляний у Рівному 24/IV.42.
- Андрусак - з р-ну Сокаляна, арештований у березні 1942. розстріляний в квітні 1942. /справа боротьба поляків/.
- Андрій Швець з Остріжичи, арештований у квітні 1942, розстріляний у липні 1942.
- Кирильчук - з Дерманя - розстріляний у липні 1942.

При кінці 1941 і з початком 1942 року звинувачені від німецьких куль м. і. отці визначки українські націоналісти:

- Микола Демик - з Перемішляниці, виконавець голосного атентату на радянського консула у Львові в 1933 році, заступник Краєвого Провідника.
- Василь Хома - з Сокаляни, розстріляний в Житомирщині.
- Микола Крав - розстріляний в Житомирщині.
- Петро Шепанський,
- Роман Марчак,
- Теодор Олійник,
- Іван Климчук - з Сокаляни,
- інж. Сергій Шеротюк - розстріляний в Кривому Розі.
- Степан Куми - " " " "
- Теодор Найдич - " " " "
- Анна Максимець - " " " "
- Іван Потапенко - розстріляний в Валявці
- Роман Бардахівський - розстріляний в Джанкой /Крим/.
- Степан Вонькевич - " " " "
- Михайло Дубчак - " " " "
- Н. Вірлик - /пс. Михайло Бірій/, розстріляний в Запоріжжі.

Розстріляні в дні 27 листопада на полі Чортків-Ягольниці члени та члени ОУЖОД.

1/	Бабак Іван - крамар,	15/	Ксбилецький Іван - рільник,
2/	Відованець Теодор - купець,	16/	Карац Михайло - складач,
3/	Борис Іван - рільник,	17/	др. Косов Олекса - адвокат,
4/	Борис Степан - солтис,	18/	Кушнір Петро - рільник,
5/	Бунко Михайло - рільник,	19/	Лещинський Володимир,
6/	Васишак Іван - купець,	20/	Ліповський Володимир,
7/	Внувицький Павло - священник,	21/	Магера Богдан - учитель,
8/	Гамаровський Микола, рільник,	22/	Магур Василь - рільник,
9/	Гаргає Ідєко - крамар,	23/	Мельничук Михайло - рільник
10/	Гірняк - робітник,	24/	Мельничук Осип - солтис,
11/	Григорович Дмитро - учитель,	25/	мгр. Мельничук Василь - правник
12/	Жовнірчук Микола - рільник,	26/	Мисків Іван, мгр. фінансисти,
13/	Зачшевський Стах - учитель,	27/	Мудрий Володимир - урядник,
14/	Змисловий Петро - рільник,	28/	Немерівський Осип - рільник,

ВІСНИК

Української Інформаційної Служби

ч. 9.

З М І С Т :

I. О ф і ц і я н а ч а с т и н а :

- 1. Із "Слова" Урядуючого Провідника ОУН на 1943 рік.
- 2. Наказ Урядуючого Провідника ОУН з приводу смерті сл.п. Івана Климова - Євгена Легенди.
- 3. Відозва до пригноблених народів Сходу.

II. П і в н е н н і й С х і д н і У к р а ї н с ь к і З е м л і / П Д С У З / :

- 1. Огляд життя на переломі 1942 і 1943 року.

III. З а х і д н і У к р а ї н с ь к і З е м л і / З У З / :

- 1. Огляд відносин під кінець зими 1943 року.

IV. П і в н і ч н о - З а х і д н і У к р а ї н с ь к і З е м л і / П З У З / :

- 1. Огляд відносин на переломі 1942 і 1943 року.

V. Д о п и с и н а ш и х к о р е с п о д а н т і в :

- 1. Зпоза кулісів /Божевільні плани/.
- 2. На маргінесі сталінградської "епопеї".
- 3. Наслідки прориву південного фронту.

VI. О г л я д п р е с и і р і з н и х в и д а н ь :

- 1. Німці про Україну і про українців.
- 2. Що пишуть поляки.
- 3. "Казачий бред".
- 4. Цікавіші вістки.
- 5. Документ ганьби.

VII. І н ш е :

- 1. Перегляд деяких націоналістичних видань.
- 2. Наші втрати.

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 16
(шістнадцять) аркушів;
у тому числі літерні номери _____;
пропущені номери _____
+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст
Посада
_____ 20 18 року

[підпис]
(підпис)

І. Тарданала
(ініціали (ініціал імені), прізвище)